

ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ 1943: Το χρονικό μιας “ατιμώρητης” σφαγής

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Ένα από μεγαλύτερα εγκλήματα της Ναζιστικής Γερμανίας κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Στις 13 Δεκεμβρίου του 1943 δυνάμεις της «Βέρμαχτ» σκότωσαν σχεδόν όλους τους άρρενες κατοίκους των Καλαβρύτων, σε αντίποινα για την εκτέλεση αιχμαλώτων Γερμανών στρατιωτών από τον ΕΛΑΣ.

Το τελευταίο ιδίως έτος της Κατοχής είχαν αυξηθεί δραματικά οι ακρότητες των κατακτητών, καθώς η κυριαρχία τους βρισκόταν υπό διαρκή αμφισβήτηση από την ελληνική αντίσταση και οι δυνάμεις τους δεν επαρκούσαν για να ελέγχουν τη χώρα. Η τύχη των Καλαβρύτων φαίνεται να προδιαγράφηκε μετά την ήττα των Γερμανών από τις δυνάμεις του ΕΛΑΣ στη Μάχη της Κερπινής (20 Οκτωβρίου 1943), κατά την οποία σκοτώθηκαν δεκάδες Γερμανοί στρατιώτες και αιχμαλωτίστηκαν 78.

Τότε τέθηκε σε εφαρμογή από το γερμανικό στρατηγείο η «Επιχείρηση Καλάβρυτα» («Unternehmen Kalavryta»), με αντικειμενικό στόχο την περικύκλωση

των ανταρτών στην ορεινή περιοχή των Καλαβρύτων και την εξόντωσή τους. Την εκτέλεση της αποστολής ανέλαβαν μονάδες της 117ης Μεραρχίας Κυνηγών, που έδρευε στην Πελοπόννησο και είχε επικεφαλής τον υποστράτηγο Καρλ φον Λε Ζουίρ (1898-1954).

Ο γερμανός στρατηγός με τις αριστοκρατικές ρίζες, έχοντας πληροφορηθεί την εκτέλεση των 78 γερμανών αιχμαλώτων από τους αντάρτες, διέταξε τους άνδρες του να μην διστάσουν να λάβουν τα πιο σκληρά αντίποινα εναντίον του άμαχου πληθυσμού της περιοχής. Ήταν, άλλωστε, πρακτική των αρχών κατοχής να εκτελούν για κάθε σκοτωμένο γερμανό στρατιωτικό πολλαπλάσιους έλληνες αμάχους.

Η «Επιχείρηση Καλάβρυτα» ξεκίνησε στις 4 Δεκεμβρίου, όταν οι γερμανικές δυνάμεις άρχισαν να συρρέουν στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων από την Πάτρα, το Αίγιο, τον Πύργο και την Τρίπολη. Στο διάβα τους έκαιγαν χωριά και μοναστήρια (Μέγα Σπήλαιο και Αγία Λαύρα) και σκότωναν άοπλους πολίτες και μοναχούς.

Στις 9 Δεκεμβρίου έφθασαν στα Καλάβρυτα, δημιουργώντας ένα ασφυκτικό κλοιό γύρω από την πόλη. Καθησύχασαν τους κατοίκους, διαβεβαιώνοντας ότι στόχος τους ήταν αποκλειστικά η εξόντωση των ανταρτών και μάλιστα ζήτησαν από όσους την είχαν εγκαταλείψει να επιστρέψουν άφοβα πίσω στα Καλάβρυτα. Για να τους πείσουν ακόμη περισσότερο προχώρησαν στην πυρπόληση σπιτιών, που ανήκαν σε αντάρτες, και αναζήτησαν την τύχη των γερμανών τραυματιών της μάχης της Κερπινής.

Έξαφνα, όμως, το πρωί της Δευτέρας 13 Δεκεμβρίου συγκέντρωσαν όλο τον πληθυσμό στην κεντρική πλατεία και οδήγησαν τον άρρενα πληθυσμό άνω των 13 ετών σε μια επικλινή τοποθεσία, που ονομαζόταν «Ράχη του Καπή», ενώ τα γυναικόπαιδα τα κλείδωσαν στο σχολείο. Στη ράχη του Καπή εκτυλίχθηκε τις πρώτες μεταμεσημβρινές ώρες η τραγωδία, που οδήγησε σχεδόν όλο τον άρρενα πληθυσμό των Καλαβρύτων στο θάνατο. Με ριπές πολυβόλων οι Γερμανοί εκτέλεσαν τους συγκεντρωμένους, γύρω στους 800 ανθρώπους. Μόνο 13 Καλαβρυτινοί διασώθηκαν και αυτοί επειδή είχαν καλυφθεί από τα πτώματα των συμπολιτών τους και οι Γερμανοί τους θεώρησαν νεκρούς. Το σήμα για την εκτέλεση έδωσε με φωτοβολίδα από το κέντρο των Καλαβρύτων ο ταγματάρχης Χανς Εμπερσμπέργκερ και επικεφαλής του εκτελεστικού αποσπάσματος ήταν ο υπολοχαγός Βίλιμπαντ Ακαμπχούμπερ.

Το έγκλημα ολοκληρώθηκε με την πυρπόληση όλων σχεδόν των σπιτιών των Καλαβρύτων. Όσον αφορά την τύχη των γυναικόπαιδων, αυτά σώθηκαν χάρη στον ανθρωπισμό ενός Αυστριακού στρατιώτη, στον οποίο είχε ανατεθεί η φύλαξή τους. Αυτός άφησε ελεύθερη την είσοδο του σχολείου και διευκόλυνε την απομάκρυνσή τους. Όμως, το πλήρωσε με τη ζωή του, αφού καταδικάστηκε σε θάνατο και εκτελέστηκε. Συνολικά, κατά τη διάρκεια της «Επιχείρησης Καλάβρυτα», οι Γερμανοί σκότωσαν 1.101 άτομα, κατέστρεψαν και λεηλάτησαν πάνω από 1.000 σπίτια, κατάσχεσαν 2.000 αιγοπρόβατα και απέσπασαν 260.000.000 δραχμές.

Κανείς από τους υπευθύνους του Ολοκαυτώματος των Καλαβρύτων δεν λογοδότησε στη Δικαιοσύνη. Ο στρατηγός Λε Ζουίρ πέθανε αιχμάλωτος των Σοβιετικών το 1954, ο Εμπερσμπέργκερ σκοτώθηκε στο Ανατολικό Μέτωπο και ο Ακαμπχούμπερ πέθανε στην Αυστρία το 1972, σε ηλικία 67 ετών. Μόνο ο κατοχικός στρατιωτικός διοικητής της Ελλάδας, στρατηγός Χέλμουτ Φέλμι (1885-1965), καταδικάστηκε το 1948 σε κάθειρξη 15 ετών από το Δικαστήριο της Νυρεμβέργης για όλα τα εγκλήματα πολέμου του Γ' Ράιχ στην Ελλάδα, αλλά μετά από τρία χρόνια αφέθηκε ελεύθερος. Στις 18 Απριλίου του 2000, ο τότε Πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, Γιοχάνες Ράου (1931-2006), επισκέφτηκε τα Καλάβρυτα και εξέφρασε τη βαθιά θλίψη του για την τραγωδία. Εντούτοις, δεν ανέλαβε την ευθύνη εξ ονόματος του γερμανικού κράτους και δεν αναφέρθηκε στο ζήτημα των αποζημιώσεων.

Πηγή: sansimera.gr